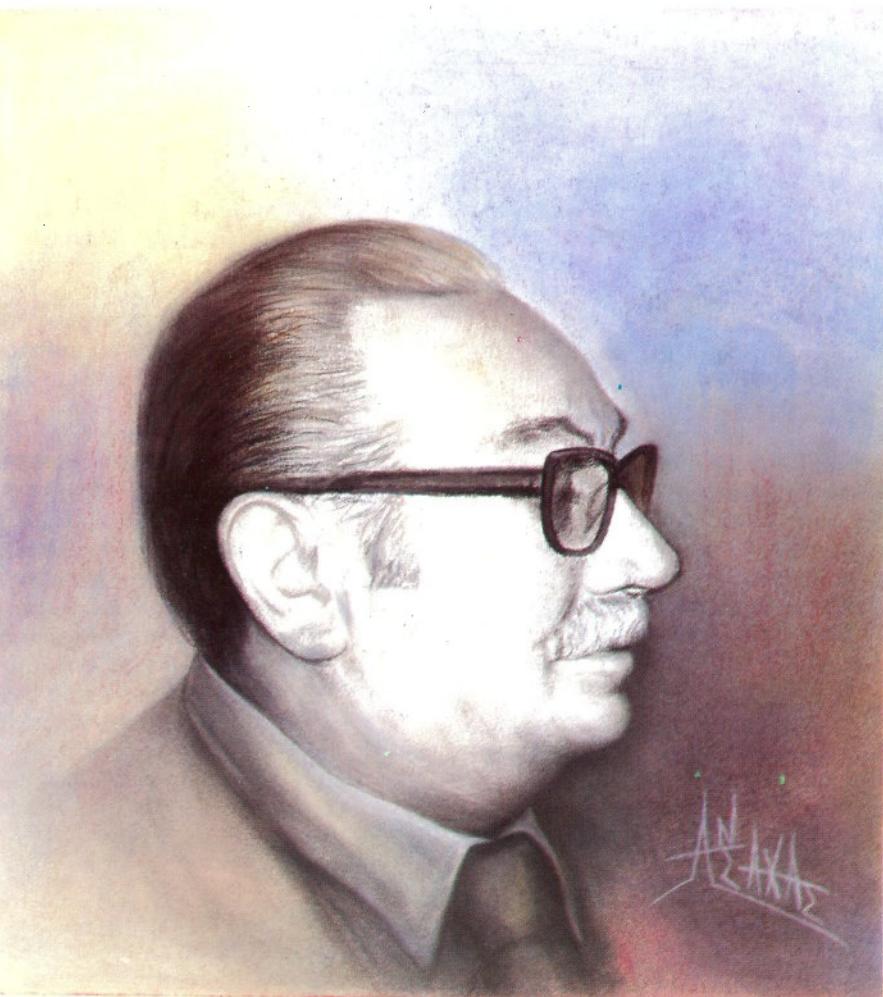

κυκλαδικά χρόνος στ' θέματα

ΤΕΥΧΟΣ 34

Προσωπογραφία του Ασημάκη Ασημακόπουλου από το ζωγράφο Απόστολο Ν. Σαχά

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Κ.Υ.Τ.

Σίμος Μιλτ. Συμεωνίδης
ΜΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΒΙΔΥΝΗΣ ΠΑΓΙΣΙΟΥ
ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΣΙΦΝΟΥ

Στα πολύτιμα έγγραφα της Ιδιωτικής Συλλογής Ευαγγέλου Βάου βρίσκεται και η δημοσιευόμενη κατωτέρω προσφυγή ενώπιον του Ειρηνοδικείου Σιφνου του αρχιερέως πρώην Βιδύνης Παΐσιου κατά του ανεψιού του Ιωάννη Λούϊ Γκιών, γιού της αδελφής του Σοφίας. Μοναδικό και ανεξάρτητο από τις άλλες κατηγορίες εγγράφων της Συλλογής, το έγγραφο αυτό, φανερώνει με λεπτομέρειες, τις οικογενειακές διαφορές του προσφεύγοντος, ο οποίος, αφού διετέλεσε ποιμένας δύο επαρχιών (Ελευθερουπόλεως, 1808—1814 και Βιδύνης, 1814—1826), επέστρεψε τελικά στην πατρίδα του Σιφνο για να περάσει το υπόλοιπο της ζωής του. Πέραν από το ενδιαφέρον περιεχόμενό του, το έγγραφο προσθέτει, μαζί με άλλα γνωστά μου όμοια, σημαντικά στοιχεία στο οικογενειακό δέντρο Γκιών, από το οποίο προέρχεται και ο ιστορικός της Σιφνου Κάρολος I. Γκιών.

Το κείμενο, το οποίο έγραψε ιδιοχειρως, ο Παΐσιος, έχει ως εξής:

«Προς το Ειρηνοδικείον Σιφνου

Είναι γνωστή εις όλην την νήσον μας, η ελεεινή κατάστασις εις ḥν υπέπεσε η οικία του ποτέ Λούϊ Γγιών προ της επαναστάσεως, δηλαδή ότι είχε φθάσει εις τον ἐσχατον βαθμὸν τῆς απορίας, βεβυθισμένον (sic) εις χρέος υπέρογκον και καταποντισμένον (sic) εις τα βάθη του ωκεανού τῆς απελπισίας, και τούτου ἐνέκα οι δανεισταὶ του απεφάσισαν κοινὴ γνῶμη να εκποιήσωσι την ακίνητον περιουσία του και ούτω να λάβῃ ο καθ' εἰς ὁ, τι ἡθελε τῷ αναλογήσῃ. Τούτου γενομένου, ο

ρηθεὶς Λούϊς Γγιών και η σύζυγος αυτοῦ και αυταδέλφη μου Σοφία, ἐπεμψαν τον υιόν των Ιωάννην προς εμέ εις το Βιδύνη, συνοδευόμενον με γράμμα των, εν ώ παρέστεινον λεπτομερώς την τραγικήν κατάστασιν των⁽¹⁾.

Φθάσας δε ο ρηθεὶς Ιωάννης εις το Βιδύνη και δους το γράμμα τῆς μητρός του εις εμέ (ευρισκόμενον μέχρι του νυν εις χείρας μου), διηγούμενος και διά ζώσης φωνής την αξιοθρήνητον των γονέων του κατάστασιν, με εκινησεν εις οίκτον και ούτως απεφάσισα να τους απαλλάξω από το οποίον υπέπεσαν βάραθρον, ερωτήσας δε αυτὸν πόσον αναβαίνει το πατρικὸν του χρέος, ἐνεκα του οποίου επιμένουν οι δανεισταὶ εις το να πωλήσωσι την πατρικήν του περιουσίαν, απεκρίθη ἑως τρεις χιλιάδας τουρκικά γρόσια, τα οποία υπεσχέθην ότι τα διδω προς αυτὸν επὶ τοιαύτη συμφωνία να γένη πωλητήριον εις όνομά μου όλης της ακινήτου πατρικής του περιουσίας την οποίαν ἐμελλον οι δανεισταὶ να πωλήσωσι. Με τοιαύτην λοιπόν συμφωνίαν, γράψας προς τους γονεῖς του διά να κάμουν το πωλητήριον εις όνομά μου, εμέτρησα προς τον μνησθέντα υιόν των Ιωάννην γρόσια δέκα χιλιάδας πεντακοσίας εικοσιπέντε, λέγων, τας μεν τρεις χιλιάδας να δώσῃ προς τους δανειστάς, προς εξόφλησιν του πατρικού του χρέους, ἀν ο πατήρ του ευαρεστηθή να γείνη το πωλητήριον τῆς περιουσίας του εις όνομά μου, ἀλλως να μη δώσῃ εξ αυτῶν ουδέ οιβολόν, τας δε επτά να τας μεταχειρισθή εις εμπόριον προς εξοικονόμησιν των καθημερινών αναγκαίων εξόδων της οικίας των διά να μην υποπέσουν αύθις εις χρέος, ἑως

ού να εύρω άνθρωπον τινα ευχαρακτήριστον με τον οποίον να συζεύξω εις νόμιμον γάμον την αδελφήν του και προικίσω αυτήν με τα υπόλοιπα, τα δε πεντακόσια εικοσιπέντε έδωκα προς αυτόν διά να κάμη φορέματα, συν τούτοις και ένωρολόγιον τιμής ικανής.

Λαβών ούν ο ρηθεὶς Ιωάννης την ἀνωθεν ποσότητα και απεράσας εις Βουκουρέστιον, εμέτρησεν αυτήν εις χείρας του κ. Ιωάννου Πρεβελέγγιου⁽²⁾, διά να την εμβάσῃ εις Κωνσταντινούπολιν ασφαλώς, όπου πλεύσας διά θαλάσσης από Βάρναν, την παρέλαβε και επιστρέψας εις Σίφνον, εξόφλησε το πατρικόν του χρέος, χωρίς ο πατήρ του να θελήσῃ να κάμη πώλησιν των πραγμάτων του εις όνομά μου. Μετά δε την του πατρός του αποβίωσιν, μείνασα η μήτηρ αυτού κύριος (sic) των πραγμάτων του συζύγου της, αρραβώνιασεν αυτόν, προικοδοτήσασα αυτώ με αβαντάριον όλην την πατρικήν περιουσίαν του συζύγου της χωρίς όλως να ενθυμηθῇ ότι εξεχρεώθῃ η περιουσία αύτη με χρήματα εδικά μου και ότι δεν την εδιώρισα επίτροπόν μου διά να πράξῃ αύτη όπως ἐπραξε.

Μετά παρέλευσιν σχεδόν τριών ετών, ερχομένου μου εις Κωνσταντινούπολιν από την επαρχιαν μου, ἥλθε πάλιν ο ρηθεὶς υιός της Ιωάννης εις την οικίαν όπου κατώκουν, εγχειρίζων μοι ἐν γράμμα της μητρός του (ευρισκόμενον ἡδη εις χείρας μου), το οποίον μαρτυρεῖ σαφέστατα τον τρόπον ἐνέκα του οποίου δεν ἔγεινεν εις όνομά μου πωλητήριον των πραγμάτων του συζύγου της. Επομένως μοι λέγει ο ρηθεὶς Ιωάννης ότι ο Νικόλαος Μπελακανιός και η σύζυγος αυτού Φλωρέζα, οι συμπολίται μας, παροικούντες εις Κωνσταντινούπολιν, απεφάσισαν ομογνώμως, επειδή ἐφθασαν εις χρέος ανοικονόμητον, να πωλήσωσιν την εν Σίφνῳ κινήτην και ακίνητον περιου-

σίαν των, και αν ἔχω ευχαριστησιν να αγοράσω αυτήν διά να μοι χρησιμεύσῃ, ότε παραιτηθεὶς της επαρχίας μου επιστρέψω εις την Πατριδα διά να ησυχάσω, καθώς είπον εις αυτὸν ότε διέτριβεν εις το Βιδύνι. Ευχαριστηθεὶς δε του είπα και ἐφερεν αμφοτέρους τούτους ενώπιόν μου και ερωτήσας μοι επρότειναν την γνώμην των, ότι απεφάσισαν να την πωλήσωσι και αφού συνεφωνήσαμεν περὶ της τιμῆς, εγένετο οικονομικῶς το γράμμα της πωλήσεως επάνω εις το όνομα του μνησθέντος Ιωάννου Γγιών, μη θέλων να γενή εις όνομά μου διά το μοναδικὸν σχῆμα μου, και μετρήσας εις τους πωλήσαντας την πατρομητρικὴν κινητήν και ακίνητον περιουσίαν των Ν. Μπελακανιόν και προς την σύζυγὸν του γρόσια δύο χιλιάδας διακόσια, υπεσχέθην προς τούτοις να πληρώσω και τους εν Σίφνῳ δανειστάς των διά του Ιωάννου Γγιών και εκείνοι μεν ἔγραψαν προς τους δανειστάς των διά να λάβουν τα οφειλόμενα παρὰ του Ιωάννου τούτου, εγώ δε τον εδιώρισα ἀμα φθάση εις Σίφνον να πλερώσῃ προς τους δανειστάς αυτὰ εκ των επτὰ χιλιάδων τας οποίας, μου κρατεί και ούτως ἐλαβε τέλος το πράγμα, διωρίσας αυτὸν επίτροπον εις το να επιμελήται, εξοδεύων προς καλλιέργειάν των τα εκ των καρπών εισοδήματα, τα δε περισσεύοντα να τρώγουν εις την οικίαν των διά να ελαφρύνωνται από τα ἔξοδα.

Ἐν τούτῳ, ερέθη λόγος ότι ο Νικόλαος Κοσμής ζητά νόμιμον γυναικά του την ανεψιάν μου Φλωρέζαν και ερευνήσας και πληροφορηθεὶς την ικανότητα του υποκειμένου του, είπα προς τον Ιωάννην διά να τω την δώσουν και να προικίσουν αυτήν εκ των αγορασθέντων παρ' εμού πραγμάτων του Μπελακανιού και της σύζυγου του, να μου αφίσουν όμως ελεύθερα το εις Βα-

λανιαίς κείμενον χωράφιον και το πλησίον της Άμμου χωράφιον, τα οποία όντα παρακείμενα με το χωρίον Σταυρί, θέλουν μοι χρησιμεύσει ποτέ προς διασκέδασιν· αλλ’ η μητέρα του και αδελφή μου Σοφιό, ή βιαζομένη παρ’ άλλου (ως λέγει) ή αφ’ εαυτού της συμφωνήσασα με τον υιόν της Ιωάννην, έκαμε χωρίς να με ειδοποίηση εις Κωνσταντινούπολιν, όσα και πρότερον εις την προικοδοσίαν αυτού, προικίζοντάς τα κατά την αρέσκειάν των. Επροίκισε προς τούτοις η ρηθείσα αυταδελφή μου Σοφιό προς τον υιόν της Ιωάννην εν εκ των αγορασθέντων πραγμάτων του Μπελακανιού, κείμενον εις Πελιάρδι, βιαζομένη ως λέγει, παρ’ αυτού του ιδίου και του κυρίου Γεωργίου Μάτσα, ώστε έπραξε κατά την θέλησιν του εκ διαμέτρου εναντία απ’ όσα εγώ εδιώρισα καθώς ύστερα το απέδειξε. Καθ’ όν δε χρόνον ανεχώρει από την Κωνσταντινούπολιν, έδωκα εκ νέου προς αυτόν δύο χιλιάδας εκατόν δέκα έξι γρόσια διά να κάμνη με αυτά εμπόριον και να ωφελήται από το εκ τούτου κέρδος και όταν συν Θεώ Τω είπον κατεβώ εις την Πατρίδα και ευχαριστηθώ από τας εκδουλεύσεις του, θέλω κάμη την δέουσαν ανταμοιβήν και ούτως ανεχώρησεν. Επανελθών δε ενταύθα και έχων ύλην το ότι επετρεψα εις αυτόν διά να συζευξῃ εις γάμον την αδελφήν του με τον Νικόλαον Κοσμήν και να την προικίση τα αγορασθέντα πράγματα του Μπελακανιού και της συζύγου του, εκτός εκείνων τα οποία είπον να κρατήσουν προς χρήσιν μου, εκρίμνησε το οσπήτιον του Νικολάου Μπελακανιού και έν αλλο παρακείμενον, ανακαινίσας αμφότερα ταύτα με έξοδα εδικά μου, χωρίς να δώσω προς αυτόν μίαν τοιαύτην πληρεξουσιότητα. και το μεν έν επροϊκισαν εις την αδελφήν του, το δ’ άλλον

επώλησε προς τον γαμβρόν του Νικόλαον Κοσμήν ως ανούν διά γρόσια οκτακόσια· ναι είπον να προικίση εις την αδελφήν του και το αγορασθέν οσπήτιον του Μπελεκανιού, αλλ’ όχι και να το ανακαινίση, ούτε το άλλο το οποίον επώλησε να πωλήση. Επλήρωσε προς τούτοις με χρήματα ιδικά μου το μητρικόν του χρέος, παρ’ αδείας μου, χωρίς να λάβη παρ’ εμού την πληρεξουσιότητα τού να εξοφλήση με ίδια μου χρήματα, άλλο παρ’ εκείνο το πατρικόν του χρέος, τρώγοντες δε και πινοντες τρία ολόκληρα έτη, απέρασεν εις λογαριασμόν μου τα έξοδα χωρίς εγώ να γνωρίζω τί περι τούτου.

Ότε δε επανήλθον εκ της Κωνσταντινουπόλεως εις την Πατρίδα, ζων η-σύχως εις μίαν των συγγενικών μου οικιών, ελθών εις των συγγενών είπε προς εμέ δύτι ο Ιωάννης ηρραβωνίσθη και δύτι η μήτηρ αυτού τω επροϊκοδότησεν ου μόνον τα πατρικά του πράγματα, αλλά και εν των αγορασθέντων χωραφίων του Μπελεκανιού και της συζύγου του, και συγχισθείς διά τούτο και καλέσας τον Ιωάννην και την μητέρα του, μοι απεκριθησαν δύτι ούτως έχει. τότε οργισθείς κατ’ αυτών, τους απέβαλον επιπλήττων αυτούς πώς ετόλμησαν να πράξουν τοιούτον τι παρ’ αδείας μου, ο δε Ιωάννης λαβών αφορμήν με επαπείλει, κατ’ εμού τα εξ αιώνες.

Ότε δε έφθασεν η ώρα, καθ’ ήν έμελλε να συζευχθεί την αρραβωνιαστικήν του, μοι έφερε διά να υπογράψω το αβαντάριόν του, αλλά και αύθις τον απέβαλλον και ένεκα τούτου, πλησθείς θυμού, εξήλθε της οικίας, επαπειλών με τα πάνδεινα, εγώ δε ακούων τας ύβρεις, απειλάς και τοιαύτα όμοια, αποβλέψας εις το ύστατον του καιρού, πτοηθείς διά την αναρχίαν μη

πάθω ὁ, τι τέλος δεν απέφυγον, καθώς μαρτυρούν τα στίγματα ἀεν τω σώματι μου βαστάζω, ἐδῶκα εξ ανάγκης, προς την μητέρα του ἐν ιδιόχειρόν μου ὅτι τη χαριζώ τα πράγματα του Μάτσα επιλεγόμενα και ουδὲν ἔτερον διὰ να τα μεταχειρισθή ως βούλεται. Το ιδιόχειρόν μου τούτο είναι βέβαια πάντη ἀκυρον, επειδὴ φοβηθεὶς εν καιρῷ αναρχίας την υπερβάλλουσαν κατ' εμού μανιάν του, νοολογισθεὶς ὅτι κινδυνεύει και η ιδία μου ὑπαρξίας, υπέγραψα ακουσίως μου και ἐδῶσα αυτὸ προς την μητέρα του. Επὶ πάσι τούτοις βλέπων την οικίαν της αδελφῆς του Αικατερίνης δυστυχούσαν τα μέγιστα και θέλων να... χείρα βοηθείας, ἐδῶσα προς τον γαμβρόν του και σύζυγον της Αικατερίνης Αντώνιον Κόκκινον ως πέντε χιλιάδας γρόσια, με νόμιμον τόκον, διὰ να ενδώσῃ αυτάς εις μικρόν τι εμπόριον προς ανακουφισμόν των εξόδων του, μαθών δε τούτο ο Ιωάννης ἐγινεν ἔξω φρενών και απεφάσισεν ἐκτοτε να εκτελέσῃ κατ' εμού την κακοβουλίαν του, την οποίαν και ἐβαλε εις πράξιν, κατά την ἐγγραφον εξομολόγησιν του ιδίου του γαμβρού, ευρισκομένην ἡδη εις χείρας μου.

Ἐνεκα τούτων, κλητεύω αυτόν διὰ της παρούσης μου, ὥπως παρουσιασθή εις το Ειρηνοδικείον τούτο την τριακοστήν πρώτην του ἡδη φθίνοντος Ιανουαρίου, δεκάτην ὥραν προ μεσημβρίας, διὰ να ενεργηθή ὁ, τι οι εν χρήσει νόμοι διακελεύουσι προς απόπειραν συμβιβασμού περὶ των ὄσων απαιτώ παρ' αυτού διὰ την υπερβάλλουσαν αχαριστίαν του, ως ακολούθως:

α^{ον}, να παρουσιάση το αβαντάριόν του διὰ να γνωρίσω πώς και παρά τίνος επροκισθησαν τα ἀνωθεν.

β^{ον}, να μοι επιστρέψῃ ὥσα επλήρωσεν, ως ἀνωθεν, διὰ χρέος πατρικὸν

του, μετά του νομίμου τόκου μέχρι σήμερον.

γ^{ον}, δύο χιλιάδας εκατόν δέκα ἐξ γρόσια (μετά του νομίμου τόκου) ὥσα ἐδῶκα αυτώ εις Κωνσταντιούπολιν.

δ^{ον}, πεντακόσια εικοσιπέντε, ὥσα τω ἐδῶκα διὰ να κατασκευάση φορέματα, μετά του νομίμου τόκου και το ωρολόγιον

ε^{ον}, το εις Πελιάρδι κείμενον χωράφιον

στ^{ον}, να μοι εξοφλήσῃ μίαν ιδιόχειρον ομολογίαν του αποθανόντος πατρός του γροσίων χιλίων εκατό, τα οποία τω εδάνεισα κατά το 1811 Φεβρουαρίου 15.

ζ^{ον}, να δώσῃ ακριβή λογαριασμὸν περὶ των ελλειπόντων εκ της ποσότητος την οποίαν εμέτρησα προς αυτόν, ὅτε διέτριβον εις το Βιδύνι.

ἀλλως θέλω αναφερθεί ὅπου δει απαιτών παρ' αυτού, προς τοις ειρημένοις, και ὥσα ἔξοδα ἡθελέ μοι ακολουθήσουν, ἐνεκα της διαφοράς ταύτης.

παρακαλείται, δε το Ειρηνοδικείον να ενεργήσῃ την επίδοσιν της παρούσης μου διὰ του ανήκοντος κλητήρος.

υποσημειούμαι δε ευσεβάστως

Ἐν Σίφνῳ την 27η Ιανουαρίου 1836
ο πρώην Βιδύνης Παΐσιος»

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. — Ο Λούη Γκιών ἡταν από τους αξιολόγους εμπόρους της Σίφνου ὧπως φανερώνουν πολλὰ ἐγγραφα των Γενικών Αρχείων του Κράτους και ἀλλων Αρχείων. Μεταξύ 1800—1820 είχε αναπτύξει ιδιαίτερη δραστηριότητα με χορηγήσεις δανείων, συμμετοχές σε εμπορευματικές μεταφορές κ.λπ. επιχειρήσεις. Αλλεπάλληλες πτωχεύσεις προσώπων στα οποία είχε χορηγήσει δάνεια, οδηγησαν τελικά και στη δική του πτώχευση.

2. — Πρόσκειται για τον μετά και επί πολλά χρόνια δήμαρχο Σίφνου και βουλευτή, ο οποίος, προεπαναστικά, εκτελούσε τραπεζικές εργασίες στο Βουκουρέστι.

ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΣΟΥΡΟΥ: ΝΑΞΟΣ: Η «Τρανή Πόρτα»